

Maastricht, 26 oktober 2020

Ministerie van OCW
t.a.v. Mevr. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500BJ Den Haag

Geachte minister Van Engelshoven,

Op 23 juni ondertekenden vier toonaangevende Nederlandse theateropleidingen onderstaand schrijven waarin ze in krachtige bewoordingen hun grote bezorgdheid uiten over de toekomst van de talentontwikkeling en het mogelijk wegvallen van cruciale schakels in de keten (zoals Frascati Producties en PLAN Brabant).

Nu de situatie in de podiumkunsten er nóg beroerder voor staat dan afgelopen zomer, willen inmiddels vijf opleidingen -Fontys Hogeschool voor de Kunsten Tilburg voegde zich erbij- opnieuw aandacht vragen voor onze boodschap.

Het versneld verdampen van professionele toekomstperspectieven en randvoorwaarden (producties worden uitgesteld of afgeblazen, producenten in alle circuits vallen om, podia door heel het land sluiten hun deuren, de theatersector is afhankelijk van noodhulp) duidt erop dat vooral ónze jonge makers voorlopig 'veilig' onderdak zouden moeten kunnen vinden bij professionele ontwikkelplekken. Alleen daar -in die betrekkelijke luwte- zullen zij die nog maar zo kortgeleden afstudeerden- deze storm kunnen overleven. Niet door thuis af te wachten maar door zich verder te bekwamen in hun kunst en kunde. En zeker ook door de rol van theater in crisistijd te onderzoeken en invulling te geven.

Het is daarom dat (de) vijf theateropleidingen van Nederland met veel interesse kennis hebben genomen van het initiatief van Frascati Producties en PLAN Brabant waarin ze de komende jaren met steun vanuit het coronabudget jonge podiumkunstenaars van een ontwikkelperspectief en een inkomen voorzien. Wij herkennen in dat plan absoluut een vergelijkbare urgentie en probleemanalyse. Wij hebben -net als de Raad voor Cultuur- veel vertrouwen in hen als ketenpartners en wegbereiders. En wij pleiten er hierbij dan ook nadrukkelijk voor dat een deel van de beschikbare COVID-middelen op efficiënte wijze ingezet worden voor *young professionals* van een toch al kwetsbare en zwaar getroffen beroepsgroep. Wij hopen zeer dat zij -ondanks alle malaise- binnenkort in de professionele omgeving van Frascati Producties en/of PLAN Brabant, alsnog gericht aan hun toekomst en carrière kunnen (verder) bouwen.

Namens de directie van Toneelacademie Maastricht, Rob Ligthert
Directeur a.i. Academie voor Theater en Dans AHK, Marjo van Schaik
Directeur Academie voor Theater en Dans ArtEZ, Maritska Witte
Directeur Theater HKU, Caspar Nieuwenhuis
Directeur Fontys Hogeschool voor de Kunsten Tilburg, Karen Neervoort

Maastricht, 23 juni 2020

Geachte minister Van Engelshoven,

Zonder brede basis nooit een hoge top

In onze culturele infrastructuur worden steeds opnieuw ketens van verantwoordelijkheid gesmeed en aangepast. En dat is een logische en vruchtbare benadering als je een sterk en gevarieerd cultureel klimaat wenst in een samenleving én ervan uit gaat dat de ontwikkeling van artistieke talent ooit ergens op een plek begint en als het goed is: nooit meer ophoudt. Waar je kunst je vervolgens ook heen voert. Naar poppodia, concert- of theaterzalen, (festival)locaties, televisie, film, het onderwijs, de game-industrie, noem maar op.

Elke vier jaar doet de Raad voor Cultuur oprechte pogingen om de samenstelling, het soortelijk gewicht, van die keten te verbeteren. Desondanks zijn vier toonaangevende theateropleidingen van Nederland nu behoorlijk geschokt hoe de beoogde versterking van de (talent) ontwikkelfuncties in de BIS door de Raadsadviezen van 4 juni jl. juist lijkt te leiden tot een verdere verschraling van de mogelijkheden voor onze uitstromers: onze jonge (podium)kunstenaars, de makers van de toekomst.

Nog afgezien van het feit dat het complete culturele veld nog jaren nodig zal hebben om te herstellen van de pandemische ellende, krijgen startende kunstenaars, onze schoolverlaters, het nu nóg moeilijker om in de eerste jaren van hun loopbaan hun signatuur door te ontwikkelen en hun bestaansrecht te vestigen.

De Raad had geen gemakkelijke klus te klaren: met een armzalig budget, en vele malen overvraagd, moest er allerlei nieuw beleid in de advisering doorsijpelen terwijl het eerdere nauwelijks post had gevat. Maar binnen het functioneren en cultiveren van de ketengedachte lijkt nu toch een fundamenteel principe geschonden: **Zonder brede basis nooit een hoge top.**

Talentontwikkelplekken heb je namelijk nooit teveel. Eerder te weinig. Kunst heeft -net als topsport- nu eenmaal een brede basis nodig om aan de (inter)nationale hoge standaarden te kunnen blijven voldoen. Dat is een natuurwet, én een economisch principe.

Op het eerste oog lijken er enkele zeer welkomme nieuwe ontwikkelplekken in de BIS bij te komen. Maar bij nader inzien vindt er vooral een verschuiving plaats van Fonds naar BIS gefinancierde instellingen. *Er worden spreekwoordelijke stuivers gewisseld, daar waar men voor een dubbeltje op de eerste rang wenst te zitten.* Dat gaat niet goed. Wie in sterke ketens denkt en investeert, wie in return on investment gelooft, zou beter meer dan minder geld in de basis moeten investeren.

In een reactie op hun eigen advies (positief maar niet gehonoreerd) schreef Productiehuis Frascati: *De instroom naar het werkveld vanuit de kunstvakopleidingen stagneert als productiehuizen als de onze verdwijnen. Zij hebben partners als de onze nodig die zonder al te dwingend profiel, in lange lijnen ruimte en vertrouwen bieden aan pas afgestudeerde talenten.*

Helemaal waar en wij voegen daar graag nog iets aan toe: De thans aan de verhuizing gekoppelde profilering van de ontwikkelplekken (ze worden zelfs genre specifiek ondersteund) staat volgens ons haaks op de hybridisering en intermedialisering van de podiumkunstvormen en de behoeftes van de makers die wij opleiden. Een indeling die hen belemmert in hun artistieke mobiliteit en ook niet goed aansluit bij de fase van hun artistieke ontwikkeling. Deze beleidskeuze lijkt daarmee hoogstens in het

voordeel van mid-career-makers uit te vallen, maar helaas niet -zoals toch de bedoeling was- in het voordeel van startende makers.

Nu bijvoorbeeld Frascati, een betrouwbare schakel binnen onze keten van stakeholders, een productiehuis van bewezen kwaliteit, wel een positief advies maar vervolgens geen geld krijgt, dan moet je wel heel goede inhoudelijke redenen hebben waarom je tot een dergelijke kapitaal- en infrastructuurvernietiging -we hebben er geen mildere woorden voor- overgaat. Juist in deze tijden van schaarste, van nood, van verstoorde perspectieven voor een hele generatie jonge podiumkunstenaars zou het principe **Zonder brede basis nooit een hoge top** zijn waarde moeten behouden.

Namens de directie van Toneelacademie Maastricht, Rob Ligthert
Directeur a.i. Academie voor Theater en Dans AHK, Marjo van Schaik
Directeur Academie voor Theater en Dans ArtEZ, Maritska Witte
Directeur Theater HKU, Caspar Nieuwenhuis